

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

МІСЦЕ ЕЛЕКТРОННИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ.....	60
Кульбачук О.С., Сідь Є.В., Соловйов О.В., Піскун А.В.	
ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БІООРГАНІЧНА ХІМІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
Кучеренко Л.І., Кандибей К.І.	
КОМУНІКАЦІЯ ТА СПІЛКУВАННЯ У СУЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	62
Лашкул Д.А., Назаренко О.В.	
СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	63
Лукашенко Л. В., Лихасенко І. В.	
СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ.....	64
Луценко Н.С., Рудичева О.А., Ісакова О. А., Кирилова Т.С., Михальчик Т. С.	
СИМУЛЯЦІЙНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД В ПІДГОТОВЦІ ОТРИМУВАЧІВ ОСВІТИ З МЕДИЦИНИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ	66
Льовкін О.А.	
ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ В ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ».....	67
Макуріна Г.І., Чернеда Л.О.	
ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ СТОМАТОЛОГІВ.....	69
Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І КЛІНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	70
Мельнікова О.З., Іванченко О.З., Мікасян Г.Р.	
ІННОВАЦІЙНІ ТА ТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ КЛІНІЦИСТІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	73
Михайловська Н.С., Стецюк І.О., Коновалова М.О., Мануйлов С.М.	
ПІДГОТОВКА СТОМАТОЛОГІВ В ІНТЕРНАТУРІ – ВИКЛИКИ ЧАСУ	75
Міщенко О.М., Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
РОЛЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА.....	77
Москвітін Д.А.	
ОЧНА ТА ДИСТАНЦІЙНА ФОРМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	78
Недельська С.М., Ярцева Д.О., Мазур В.І., Самохін І.В., Кряжев О.В., Бессікало Т.Г., к.мед.н., Кляцька Л.І., Федосєєва О.С., Лямцева О.В.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАНІ ЛІКАРЯ-ЛАБОРАНТА	79
Павлов С.В., Баранова Л.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КЛІНІЦИСТА-ФАРМАЦЕВТА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	81
Панасенко О.І., Карпенко Ю.В., Куліш С.М., Аль Халаф Н.А.	
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ У ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ.....	83
Пацера М.В.	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Пащенко І.В., Соляник О.В.	
ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ САЙТУ НАВЧАЛЬНОЇ АПТЕКИ.....	87
Пишнограєв Ю.М.	

Висновки. При проведенні симуляційного тренінгу на кафедрі медицини катастроф, військової медицини та нейрохірургії отримувачі освіти змогли:

- 1) покращити теоретичні знання (протоколів надання ЕМД);
- 2) опанувати практичні навички (згідно навчальної програми);
- 3) розвинути навички командної взаємодії;
- 4) ознайомитися з додатковим медичним обладнанням.

Таким чином, симуляційні тренінги можна рекомендувати кафедрам ЗДМФУ, для покращення ефективності практичних занять з невідкладних станів у підготовці клініциста.

Література

1. Перцов В.І., Льовкін О.А. Симуляційне навчання з надання екстреної медичної допомоги // Медицина неотложных состояний. - 2018. - 2 (89). С. 73-78.
2. Льовкін О.А., Чемерис Ю.О. Роль тренінгових центрів у навчальному процесі // Збірник XXV Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців», м. Одеса, 2020. – С. 12-14.
3. Льовкін О.А., Перцов В.І. «Екстрена та невідкладна медична допомога» Підручник для студентів 3-6 курсів медичних факультетів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія», «Стоматологія», 2022. – 212 с.

ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ В ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ»

Макуріна Г.І., завідувач каф. дерматовенерології та естетичної медицини

Чернеда Л.О., асистент каф. дерматовенерології та естетичної медицини

Ключові слова: дерматологія, візуальна грамотність, педагогічне мистецтво, клінічне спілкування

Динамічні зміни соціальних умов беззаперечно призводять до вагомих зрушень в різних сферах життєдіяльності людини: від особистої до професійної. Так, кризові умови згенерували тренд на безперервний розвиток та гнучкість. Виключенням не став педагогічний процес, який віддзеркалив давно назріваючу суспільну потребу у діджиталізації навчання. Інтеграція цифрових інструментів у підготовку студентів та лікарів-інтернів є не прерогативою, а базовою навичкою майбутнього сучасного фахівця. Дерматовенерологія продовжує залишатись дисципліною, в якій клінічна оцінка змін шкірних покривів займає провідне місце як на етапі встановлення коректного діагнозу, так і при аналізі ефективності лікування. Поняття візуальної грамотності у контексті підготовки лікарів-дерматовенерологів є не просто опануванням навички аналізу отриманої інформації, а здатністю комплексно інтерпретувати дані. До певної міри розпізнавання образів та деталей, встановлення взаємозв'язків з мистецтвом та творчим процесом. Саме тому, популярності в сучасному початковому дерматологічному дискурсі набуває імплементація візуального арт-простору в фундаментальну медичну дисципліну.

Так, поняття «візуальна грамотність» включає в себе комплексне вивчення, розуміння та вміння інтерпретувати отримані дані [1]. Одні з перших курсів арт-мистецтва для дерматологів як резидентів, так і практикуючих лікарів в США та Великій Британії викликали значний резонанс, адже більшість слухачів відзначили значний внесок отриманих знань для подальшої рутинної професійної діяльності [2,3]. Навчання в галереях та мистецьких школах під керівництвом фахових спеціалістів – це не лише про банальний огляд шедеврів мистецтва. Це про вміння бачити деталі, оцінювати текстури та кольорову гаму. І тут, дійсно, можна проводити паралель із роботою лікаря-дерматолога: аналіз елементів висипу, їх щільності, відтінків, розповсюдження, особливостей. У такому випадку кожен пацієнт є загадкою, яка потребує залучення як сенсорних, так і когнітивних систем. І тут майбутній спеціаліст вже на порозі нового етапу: розвитку клінічного мислення, вміння артикулювати свої думки та обґрунтування. Останнє, на жаль, є досить серйозною проблемою сучасного здобувача вищої та післядипломної освіти. Письмові відкриті або тестові відповіді замінили усне мовлення. Так, студент швидше надрукує повідомлення, ніж почне формулювати власні висновки та умозаключення.

Саме тому, комбінація візуальної оцінки, клінічного мислення та усна інтерпретація отриманої інформації має позитивний як суб'єктивний, так і об'єктивний відгук у здобувачів «арт-дерматології».

Розуміючи потребу студентів, лікарів-інтернів у розвитку цієї фундаментальної компетенції, на кафедрі дерматовенерології відбулось активне залучення фото- та відео-демонстрації клінічних кейсів як на практичних, так і на підсумкових заняттях. Дійсно, такий формат навчання із можливістю оглянути пацієнтів із рідкісними нозологіями, зустрів безліч позитивних відгуків від здобувачів. Але в такому випадку домінантним стала саме візуальна оцінка, направлена на пошук ключової ознаки, а не вміння детально та комплексно аналізувати клінічну картину дерматозу. Саме тому, було проведено декілька пілотних занять із лікарями-інтернами з оцінкою та розбором шедеврів світового мистецтва, базуючись на підґрунті «візуального навчання» від Єльської медичної школи [4]. Обговорення деталей сюжету зображення, манери написання та кольорової гами картин Вільяма Тернера, Йогана Цоффані або Генрі Уолліса стали початком і для викладачів, розширюючи межі свого світогляду. Паралельно майбутні спеціалісти коментували свої відчуття, артикулювали деталі зображень. Жвава дискусія сприяла розвитку і комунікативних навичок. Після імпровізованих «арт-занять» були проведена оцінка зображень різних дерматозів як в розрізі презентацій, так і «живих» клінічних оглядів. І варто зазначити, що ступінь деталізації та вміння проговорювати побачені та проаналізовані дані серед даних лікарів-інтернів був вищим, ніж в аналогічній групі здобувачів, що попередньо ще не мали подібного досвіду із мистецьким напрямом.

Враховуючи, вищезазначені результати нового педагогічного підходу в навчанні майбутніх дерматологів, було вирішено імплементувати розбір картин і з курсантами циклу тематичного удосконалення «Основи дерматоскопії» в онлайн-форматі. І тут також отримано досить позитивну динаміку. Розбір деталей форм та кольору на першому занятті дозволило досить легко зрозуміти курсантам метафоричні дефініції, що є рутинними при описі дерматологічного зображення. Під час курсу завжди рекомендуємо вдосконалювати навик спостереження кожен день, тому використання мобільних додатків в режимі перевірки знань стосовно дерматоскопічних ознак доступно кожному. А можливість ретельно оцінювати різні патерни сприяє підвищенню діагностичного рівня новоутворень як доброякісного, так і злоякісного генезу.

Диференціація неоплазій останнім часом все частіше лягає на плечі штучного інтелекту саме за рахунок ретельного опрацювання деталей тривіальних або неспецифічних ознак. І тут людський фактор має стати не перешкодою або конкурентом, а доповненням до технологічних інновацій. Так, у слухачів нашої кафедри є можливість порівняти власні спостереження за дерматоскопічними змінами в межах новоутворень із аналізом штучного інтелекту. Такі практичні заняття також дають змогу більш ретельно оцінювати візуальні зміни. Отже, вдосконалення вмінь та навичок в межах візуальної грамотності, розвитку клінічного мислення та спілкування має бути педагогічною прерогативою при підготовці як студента за дисципліною «Дерматовенерологія», так і лікаря-інтерна.

Висновки:

1. Розвивати здатність здобувачів візуально оцінювати деталі та особливості клінічних проявів дерматозів, продовжуючи напрям мистецького педагогічного підходу, так і розширюючи базу електронних наочних посібників з практичними кейсами.
2. Залучати до процесу навчання лікарів-інтернів та курсантів післядипломної освіти загальнодоступні мобільні додатки «YouDermoscopy» або «Dermoscopy Two Step Algorithm» із дерматоскопічними зображеннями.
3. Створювати власну дерматоскопічну базу неоплазій та\або запальних захворювань шкіри із коментарями спеціалістів і результатами оцінки штучного інтелекту задля акцентуації на візуальних практичних домінуючих ознаках.

Література

1. URL: <https://blogs.bmj.com/bmj/2021/02/19/what-role-could-art-play-in-improving-visual-literacy-in-dermatology/> (дата звернення: 08.04.2024)
2. Matthews R., Wray A., Walsh S., Griffiths C.E.M., Young H.S. The art of observation: visual literacy for dermatologists. *J Eur Acad Dermatol Venereol.* 2021. Vol.35, no.11. P. e809-e811. URL: doi: <https://doi.org/10.1111/jdv.17501>
3. Zimmermann C., Huang J.T., Buzney E.A. Refining the Eye: Dermatology and Visual Literacy. *Journal of Museum Education.* 2016. Vol. 41, no.2. P.116 - 122. URL: <https://doi.org/10.1080/10598650.2016.1163189>
4. URL: <https://medicine.yale.edu/dermatology/education/obvskills/description/> (дата звернення: 08.04.2024)